

LO GERONÉS

SETMANARI PORTA-VEU DEL "CENTRE CATALANISTA DE GERONA Y SA COMARCA,"

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Gerona 1 pesseta trimestre
 Fora 1'25 id. id.
 Estranger 1'50 id. id.
 Un número 10 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ
 SABATERIA-VELLA 2-1.ª

ANUNCIS Y COMUNICATS
 Preus convencionals

De tots los llibres, folletos, etc., que 's remetin á la Redacció, se 'n donará compte en lo Setmanari

Any 2.ª

Dissapte de 23 Novembre de 1895

BIBLIOTECA PUBLICA
 GIRONA

Núm. 84

SECCIÓ GENERAL

Per l'interés que per tothom te l'assumpto que 's tracta reproduhim á continuació l'article publicat per lo valent periódich catalanista nostre estimat colega *Lo Regionalista*.

SANCH DEL POBLE

Entre las mil explotacions de que es víctima nostra terra, cap n'hi ha de tan odiosa, cap de tan repugnant, com la malehida quinta. Per ella son arrencats de las familias tots los minyons en la edad precisa de comensar lo camí de la vida que'ls ha de procurar son porvenir, y són portats á las quadras dels cuartels pera que desbaratin sas costums y malgastin sa salut en temps de pau, y perdin la vida en temps de guerra, moltes vegadas pe 'ls disbarats de la gent política.

Y menos mal si tot aixó 's fes ab recta justicia, menos mal si no existís l'aburrít privilegi de sufrir las consecuencias lo pobre que no te tres cents duros, menos mal si Catalunya en aquesta cuestió, com en tot, no fos la porquera d'Espanya, que paga la major part pera mantenir la llopada que se 'ns menja, tot carregant ab la part mes pesada del tribut de sanch.

Madrid ab son absolutisme de sempre, ha manat entrar al servey d'Estat 85.000 minyons dels darrerament sortejats. D'aquestos ha determinat que 41.460 fossin proporcionats per Catalunya. ¡Quántas pobres mares ploran ab llágrimas de sanch aquesta disposició! ¡quants mils pares haurán gastat tots sos estalvis d'una vida de treball pera lliurar á son fill de morir á la manigua cubana!

Mes aixó no 'ns donaria lo dret de cridar massa alt, si aquesta contribució de sanch humana, no fos mes carregada de lo que 'ns correspont: al fi y 'l cap es una lleý de la centralisació y una bona part dels catalans son fermes sostenidors d'aquest desgradant sistema.

Lo pitjor mal es, que á proporció dels habitants d'Espanya, no corresponen 11.460 minyons á Catalunya. (1)

Y si no, llegiu ab detenció 'ls següents datos que vos ho demostrará d'una manera matemática.

Espanya te 47.220,547 habitants, descomptats los de Canarias, los estrangers y 'ls de las posesions africanas. Catalunya, també descomptats los de altres es-

tales, ne te 1.832,185.
 Plantejém donchs aquesta proporció
 47.220,547, habitants: 85,000 soldats :: 1.832, 185
 habitants: x soldats;

Resolent y trobareu que á Catalunya li corresponen 4.044 soldats.

N'hi han demanat 41,460; segons sa població n'ha donat donchs 2.416 DE MÉS.

Comprobemo en altra forma

Espanya tenia en 1887, 171,208 joves (2) que aquest any habían de cumplir dinou anys, edat fixada pera entrar en la quinta; Catalunya ne tenia 17,719.

Plantejém la proporció
 171,208 joves: 85,000 soldats :: 47.719
 joves: x soldats:

Resultará que á Catalunya li pertocan 8.787 soldats; 2663 MENOS DELS QUE SE LI HAN FET DONAR. (3)

Creyém; donchs, no exagerar gens, afirmant, que CATALUNYA HA CONTRIBUTIT A LA DARRERA QUINTA AB DOS MIL TRESCENTS SOLDATS MES DE LO QUE LI CORRESPÓN A PROPORCIÓ DE SA POBLACIÓ.

(1) Advertim que todas las cantidades que citém son tretas del darrer Cens oficial.
 (2) Descomptats los de las Canarias.
 (3) La diferencia prevé en bona part per no haverhi en los Cens datos prou exactos pera que haguessim pogut descomptar los joves estrangers compresos en las cantidades citadas, donchs á Catalunya es ahont hi ha mes ciutadans d'altres

¿Te explicació aquest excés?
 Alguns han dit si la emigració podria explicarla Investiguemho.

Catalunya es una nació essencialment cosmopolita, per totas las terras ahont aneu, hi trobareu catalans. I. Ademés podem fixar tres corrents d'emigració ben seyaladas: la de la Costa, que porta molts catalans á America: la dels Pirineus que 'ls envia á Fransa; y la Lleyda que arrenca familias senceras pera portarlas per tot arreu ahont hi haja un tros de pa pera abatre sa miseria. Las duas primeras son generalment de joves que fugen de la contribució de sanch ó que portats per son esperit d'empresa, se dirigeixen ahont creuhen millorar son porvenir: la tercera es de familias senceras que fugen del caciquisme y de la usura lleydetanas, pera guanyarse la vida, principalment á Barcelona.

No obstan y aixó, si admetiam que 'ls 2.416 soldats fossin proporcionats pe 'ls inmigrats, hauriam d'admetre que Catalunya, en vuyt anys, ha aumentat de 555.000 habitants, fills de las regions no catalanas, pero perteneixents al Estat espanyol. Aquest dato, per si sol, fa desaparèixer la idea de que 'l aumet de cuoprevinga del aumet de població. Ademés no deu perdres de vista, que com una bona part dels inmigrats se cuydan poch d'avehinarse legalment, molts son quintats en sas poblacions respectivas ó s'escapan d'entrar en sort.

Per si encara hi ha algú que dupta de que 'l aumet pot venir del moviment de emigració, li citarém que Lleyda, provincia que dona emigrats d'una manera sensible, de 2742 minyons de 19 anys que segons lo Cens oficial tindria en nostres dias, n'ha sortejat 2.107 y en cambi Madrid que reb inmigrans, de 5.579, sols 3.546 n'han entrat en sort.

Debém donchs rebutjar la idea de que la emigració pugua esser la causa de que Catalunya, haja donat al llop del centralisme 2.416 minyons que podrian gastar sas forsas ab mes profit de la Pátria Catalana.

Las causas son altres pitjors.
 Espanya, ja hem dit tenia en 1887, 471.208 minyons que aquest any fan 19 anys. ¿Sabeu quants ne han entrat á la sort? 93.580. Es dir per cada 400 joves, 45 han mort, han sigut declarats inútils ó han fugit. ¿Es posible creurho? Lleyda sols, ha tingut, ab tot y sa emigració, lo 25 per cent de bajas.

La causa de tot aixó es que altres regions han donat de menos los soldats que Catalunya ha donat de més, de manera que podém afirmar, que entrant aquest any en l'exércit espanyol 2.300 catalans que serveixen en lloch d'altres tants fills d'altres regions.

Lo següent estat, vos ho farà coneixer ab tota claretat.

Provincias (1)	Minyons nens en 1876 vivents en 1887	Soldats que a preparació cobren Espanya.	Soldats donats	Soldats que ha donat de menos
Córdoba	4035	2003	4155	848
Ciudad-Real	3221	1599	1496	403
Leon	4057	2014	4078	936
Almería	3584	1779	788	891
Pontevedra	4267	2147	858	1259
Jaén	4348	2454	764	1394
Asturias	6258	3406	930	2234

En cambi, Catalunya, ja hem vist que n'ha donat 2663 de més, que havém reduhit á 2300 en atenció á la importancia de las colonias estrangeras y al aumet de població.

Creyém dextat ben demostrat que á Catalunya se li exigeixen més minyons de 'ls que li pertocan, perquè en altrs terras ne donan menos.

Los cálculs trets pe'l Govern, entre 'ls minyons sortejats y 'ls cridats á vestir de soldat, están exactes: la trampa es avans del sorteig.

(1) En aquest estat no hi van pas compresas todas las regions privilegiadas.

¿Sabeu com? ¿No recordareu haver llegit en los dias que á Asturias resultá en la pasada quinta un setantacinch per cent de joves curs de talla? ¿Creyeu que á Asturias es la terra dels nanos?

Donchs, si no ho creyeu, teniu ben explicat per que Catalunya ha de donar aquest any 2300 joves de més dels que li pertoca segons sa població. Y lo que passá á Asturias, passa en altres regions castellanias de las que son de la olla, donchs la influencia dels grans cacichs, que son los polítichs madrilenys, salva las espalllas als secretaris, als Ajuntaments y á las diputacions, que, á cambi de vots y d'altres cosas mes materials, anulan las disposiciones de la odiosa contribució de sanch, per tots aquells que saben aprofitarse de la ganga. En cambi á Catalunya, ahont casi 's cumpleix la lleý al peu de la lletra, se li prenen indegudament 2,300 minyons, sembrant la desolació en 2,300 familias que deurían estar sense por de que l'Estat los hi furtés l'estimat fill.

Y aixó no es mal d'aquest any; aixó es mal antich, que seguirem sufrintlo mentres las Diputacions catalanas, indignadas de la ínfame explotació de que es víctima la sanch del poble catalá, no aixequin sa veu autorisada, pera demanar la reforma de la lleý á fi de fer imposibles semblants ilegalitats; y si á Madrid, com de costum, no se las escoltan, poden usar altres procediments, puig encara que no 's vulguen usar los de las provincias privilegiadas, que dan medis, dintre de la lleý, pera enviar cada any á Ultramar 2,300 d'altres regions que redimeixin als 2.300 catalans obligats á servir contra tot dret y tota justicia.

¿Cumplirán las Diputacions?
 No poden fer veure que no ho saben, porque no falta qui las ha advertidas, pero si ab tot y tractarse de la sanch del poble catalá, possessin la cega obediencia al *ilustre* jefe de son partit, al devan del sagrat interés de la vida de nostra clase popular, nosaltres estarem arma al bras disposats á alsar lo coure contra 'ls degenerats butifiers que prefereixen lo favor de Madrid, á la dignitat; la vida y la honra del poble catalá,

Es necessari que acabi tanta explotació; si á Madrid no 'ns escoltan, prou gran es lo poder de Catalunya pera fer respectar lo dret natural de que no s'esploti la vida de sos fills.

COSAS Y CASOS

En la sessió ultimament celebrada per la Corporació municipal doná compte lo senyor Espona de una instancia presentada per varis vehins del Carrer Nou denunciando la existencia de un foco de infecció á consecuencia d'embassarse las ayguas en los fossos inmediats á las murallas en los trossos compresos del portal d'Alvaréz á la plassa del Hospital, demanant en sa consecuencia que aprofitant la oportunitat del enderrocament del portal se tirin allí las runas y se séguin aquells fossos.

Lo que primerament crida l'atenció es que siguin los vehins del carrer Nou los perjudicats ab lo embassament de las ayguas en temps de plujas, y no se queixin los que viuen al devan mateix de aquest *tremendo* foco de infecció, essent també estrany que després de molts y molts anys que s'embassa allí las ayguas igual que avuy, no se ne haguessin adonat los vehins, ni cap dels Ajuntaments passats, ni tampoch la Junta de Sanitat, ni se hagués sabut fins are la frecuencia en que se presentaban casos de febres palúdicas en las últimas casas del carrer Nou y d'aquest carrer precisament y no en las primeras casas de fora portal.

Es clar que may com are se habia presentat l'oportunitat de fer desaparèixer aquell foc, aprofitant las runas que se treuen de las murallas, pero també es estrany que no se pensés antes ó al comensar las obras sinó que se esperés quant están ja á mitj fer.

En fi sigui lo que es vulgui es lo cert que aquellas

petitas basses d' aygua que se fan en els fossos quant plou (y que de foso sols els hi queda'l nom y res més) y que quedan ajudas als dos dias, produexen febres palúdicas á n' els vehins del carrer Nou y que per lo tant debia l' Ajuntament ab tota urgencia pendrer una determinació. Per aixó se declará l' assumpto urgent, se passá á la Junta municipal de Sanitat quina informá que los cassos de paludisme que se presentaban ab frecuencia eran deguts á aquellas bassetas, informá en un tancar y obrir d' ulls la Comissió corresponent y s' acordá de pressa y corrents s' omplís aquells llochs ab las runas de las murallas previ lo permis del ram de Guerra.

Que vingin are certs periódichs com *El Correo* y diguin que dintre l' Ajuntament tot son renssillas y discusions personals y vegi lo que ha succehit en el present cas, que quant se tracte del be dels vehins, sab nostre Corporació deixar de banda aquellas rencillas y discusions per trevallar tots á favor dels seus administrats. Hi ha un foc de infecció? donchs á ferlo desapareixer immediatament.

¿Qué hi fa que en el Onyar y tocant á las casas hi hagi continuament aygua bruta embassada? ¿Qué hi fa que en dias de plujas y en determinats carrers l' aygua hi quedi embassada dias y mes dias per falta d' escorro y se converteixin alguns d' ells en intransitables? ¿Qué hi fa que en determinats carrers com los de Fournas y Ferrerías Vellas hi hagi á totas horas pilóns de bruticia y escombrarias? ¿Qué hi fa que hi hagi continuament un piló semblant en lo pont de San Agustí? ¿Qué hi fa que la major part dels carrers no se escombrin? ¿Qué hi fa que cuasi totas las comunes de Gerona vajin á parar á las clavagueras? ¿Qué hi fa que 'ls molts pous de dintre la ciutat hi hagi filtracions de las clavagueras per las malas condicions d' aquestas? ¿Qué compón tot aixó al costat de aquellas bassetas dels fossos que son una amensasa constant per la salut del veynat?

Es donchs d' urgent, urgentísima necessitat que desapareixi aquell gran foc de infacció per qué del contrari pronte no quedaria ni un sol vehí en tot lo carrer Nou.

Aprofitis are de la ocasió utilisantse de las runas de les muralles. Total serán uns quants carros de menos que se haurán de portar á la Devesa. Total que 'n lo estalvi de jornals, podrá ficarse lo contatista unas quantas pessetas á la butxaca.

CRÓNICA

EXTRANGER

Es objecte de molts comentaris en los circols polítichs y díplomátichs de Paris l' assistencia del embaixador dels Estats Units á la conferencia que recientment acaba de celebrar á Londres los embaxadors de las potencias interesadas en la cuestió d' Orient. Se creu que sa presencia obeiex als desitjos del Govern nort-america d' entrar en lo concert europeo respecte á la meritada questió.

—Los espatriats de Madagascar arribats á Marsella á bordo del *Yang Tsé* dihen que los hospitals de Majunca estan plens de malalts y que moren cada dia el 10 per 7, dels atacats.

—De esser cert un telegrama que ha publicat lo *The New York Herald* Espanya y Fransa han firmat un convéni ab Inglaterra pera intervenir en la questió de la República de Venezuela.

ESpanya

La confusió en lo tocant als parers sobre lo que passa á Cuba va creixent y hem arribat á la de no enténdres. Ja no val informarse de personas que solen beure en bonas fonts, tractanse de las cosas de la politica tant érran aquestas personas com lo senzill noticier periodista. Lo que 's desprén de tot es que ni 'l mateix govern sab lo que hi ha y que deu ésser certa una noticia oficiosa que ha circulat en los periódichs de la que 's desprén que 'l general Martínez Campos ha dit que no telegrafiará mentres no hi hagi cosa important que comunicar y que no vol perdre 'l temps rectifican lo que diguin 'ls corresponsals que á Cuba tenen los periódichs de Madrid, porque per altre cosa 'l necessita.

La confusió en que aquí estém existeix també en l' extranger. Las noticias que publican las agencias telegráficas dels Estats Units y d' Inglaterra, no donan mes llum que las nostras. Per allá també 's creu que la guerra toca á son terme y que hi haurá un arreglo

en lo que hi entran lo major número dels cabecillas. Fins hi ha periódich que suposa á Gomez y Maceo amagats á la Habana esperant á que vagi allá Martínez Campos per firmar las paus. Com se veu, en materia de bolas no 's quedan curts los extrangers.

—Torna ha estar sobre'l tapete l' Ajuntament de Madrid que es un curiós exemplar pera estudiar lo mal económich que consumeix la vida municipal espanyola. Dias ha que en la premsa madrilenya aparexian uns escrits firmats per un vehí de la Cort, marqués de Cabrinyana, en que 's contan, á proposit de certs regidors, del Ajuntament esmentat, cosas molt curiosas que podan donar que fer als tribunals de justicia. No son novetats totes les que se saben del Ajuntament de la Cort.

Casi tots los abusos é immoralitats descuberts han sigut ja denunciats y posats de relleu moltes vegades y han donat lloch á procesos, á interpelacions á las Corts y á escandalosas campanyas en la premsa. ¿Qui desconeix que lo cárrech de concejal es en molts municipis un ofici molt lucratiu?

Lo notable y lo nou y lo *sensacional* consisteix en que las revelacions aquesta vegada no s' han fet á las Corts, ni anominament en la premsa, sinó á pit descubert pel marqués d' Cabrinyana. Resultan dels cárrechs que 'l marqués ha publicat, que los concejals d' ofici enriquits per la Casa de la Vila, explotan propietats del Ajuntament sense pagar drets d' arrendament edifican en terrenos de la Vila y tenen montada una agencia ó associació per pagar los preus dels terrenos del *exsanche* segons siga amich ó enemich lo propietari, partint ab ell equitativament lo que treguin de més, ó parlant clar, lo que estafin al poble de Madrid.

Lo marqués de Cabrinyana, no contén á fer aquestas revelacions ab la seva firma al peu de cada article, ha portat al tribunal als concejals culpables á mes d' alguns empleats municipals, al famós *Pepe el Huevero* y al no menos famós ex-jutje degá senyor Zapata. Resulta extraordinari lo fet pel marqués de Cabrinyana en aquestos temps en que si aplaudeix als lladres y al que 's fica á redentor, si no s' al crucifica, se al calumnia, se 'l desprecia y abandona.

A més dels incalificables abusos denunciats ha contribuít á excitar á la opintó pública l' haver sigut objecte l' esmentat marqués d' una tentativa d' assassinat al passar per un dels carrers de Madrid. Se li enjegá un tir d' arma de foch desde una de las cantonadas de la esplanada ahont hi ha 'l Museo de pinturas. Afortunadament lo proyectil no va fer més que foredarli la capa. La gent relaciona 'l fet ab las denuncias que mes amunt hem referit.

Se diu que en lo Circol de la Unió Mercantil se tracta d' ajudar al marqués de Cabrinyana, exercint la acció popular á qual efecte s' obrirá una suscripció pública.

Noticies

Oficials

Bulleti Oficial del 22 Novembre.—Anunci de la Direcció General de obras Públicas de la subasta dels trossos 1er y 3er de la carretera de Vilademat á Palafurgell admetentse proposicions en lo Ministeri de Foment y lo Govern Civil d' aquesta provincia fins lo 30 Deseembre proxim. Lo pressuposit de contracta es el de 417,211'05 pts. debentse fer un diposit per pendre part en la subasta de 21.000 pts.

AJUNTAMENT.—Sessió del 18 Novembre.—Celebrá la Corporació municipal sessió baix la presidencia del Sr. Espona y ab assistencia de 13 regidors, prenguentse, después de llegada y aprobada l' acte de l' anterior, los següents acorts:

Aprobar varios comptes per 1031'83 pesetas.

Lo senyor Alcalde manifestá que habent denunciat varios vehíns del carrer Nou que existia un foc d' infecció á consecuencia de embassarse les ayguas en los fossos immediats á les muralles, cregué oportú reunir la Junta de Sanitat y aquesta habia dictaminat se segués lo foso comprés entre l' Hospital y 'l carrer Nou y que en sa consecuencia proposaba á la Corporació se declarés urgent la resolució de dit assumpto. Així se feu, acordantlo que se terraplanés demanant permis al ram de Guerra.

S' acordá obrir un concurs pera donar en lo Teatre Principal, desde 1er de Deseembre fins al 6 de Janer próxim per lo menos 15 funcions de zarsuela, exigint al contratista 250 pesetas de diposit 4,7º del import de taquilla y abono y la retenció de 25 pesetas en les primeras deu funcions.

Estudiar lo projecte de reformas del Teatro que deurán ferse per subasta.

Concedir permis d' obras á don Joan Pascual Pbre.

Nombrar bombers á don Rosendo Dalmau, Esteba Servosa, Manuel Viñas, Jaume Vidal y Narcis Ferroni.

Confeccionar cinch trajos per bombers.

Convertir el pou del Carrer de Font Major en font pública.

Nombrar un jardiner temporer.

Aprobar la subasta concedint la confecció de capots per los individuos de la guardia municipal y agutsils á los senyors Torrellas germans.

Y después de donar compte lo senyor Espona que se habia firmat l' escriptura de compra de la parcela continuació de la plaza del Hospital, s' axecá la sessió.

—Hem rebut un exemplar de la carta que los senyors Catedráticos d' aquest Institut Provincial dirigexen á la «Comissió executiva de l' Associació del Profesorat de Segona Ensenyansa» d'interse de baixa en l' Associació per la marxa empresa per aquesta ja en lo que se refereix en lo conflicte Universitari que va tenir lloch fa poch á Barcelona ja per las dotrinas que en la *Revistas La Segunda Enseñanza* se sustentan desitjan formar un altre Associació sobre bases d' ensenyansa integrament católica, provisió de totas las cátedras per rigurosa antiguetat entre los profesores de la mateixa asignatura y dignitat, qualterament y defensa de la clase.

Felicitem als distinguits firmants per sa plausible conducta, que será sens dubte aplaudida per totom.

—Molt concurreguda se veje la vetllada literaria musical celebrada diumenge passat per lo *Centre Catalanista* essent molt aplaudits las poesiás y treballs en prosa que se llegiren per varios socis, aixis com las pessas de música anunciadas que foren molt ben executadas per los notables prfessors senyors Vidal, Serra, Perich, Casademont, Ros y Cla.

—Acompnyat de un atent B. L. M. nos ha enviat don Jaime Roure, President de la Diputació provincial un exemplar de la memoria referent al cobro ó inversió dels llegats de don Joseph Puig y del Rdo. don Joseph Blanch que acaba de publicar aquell senyor en la quina después de donar noticias de aquells llegats porta un estat de inversió de fondos dels mateixos.

—La Gaceta del dia 21 y que avuy deu arribar á aquesta ciutat publica l' anunci de les notarias vacants á Catalunya fixan los termes en que deuen esser cubertas.

—Hem sentit queixarse á moltes persones de les condicions que s'imposan per la concessió del Teatro en la temporada de Nadal, fan algunes comparacions del tant per cent que en ellas se exigeix y del que s'exigui en las dos últimas *latas* que se donaren al publich ab la *serpentina* y *violín parlante* lo disapte y diumenge últims.

—Diu *La Reneixensa*:

«Cada dia hem de deplorar un nou atentat que destrueix los ja escasos recorts de passadas centurias. Per la mostra la més gran ignorancia encara s'ensenyoreix de molta gent. Fa poch anys podia contemplarse íntegra la piscina d' una banys romans en lo lloch conegut per *Puig de las ánimas*, á Caldas de Malavella. Avuy se veu en gran par destruhida tan notable construcció, essent d'observar que per sa disposició semblava que havia de conservarse per molts anys, tota vegada que difícilment podia destruhirse per si mateixa aquella antiquíssima obra. Per desgracia, sobran mans y estupididés suficient que han emprés lo trevall d' avansar la acció destructora dels sigles, arrencant de son siti gran número de pedras sillars de la aludida piscina, de tal manera que aquesta te ja destruhida la major part de sa banda Noroest. Ara sols nos resta saber quan desapareixerá lo restant de la obra, donchs es de temer que las autoritats ó corporacions destinadas á vetllar per los monuments historichs no 's deixondarán de sa beatífica son.»

Fem nostres las anteriors ratllas y esperem que la Comissió de Monumentos pendrá cartas en l' assumpto y procurá evitar la destrucció d' aquella antiquíssima obra.

—FIRAS Y FESTAS.—*Firas.* Die 27 Hostalrich, die 28 Castelló d' Ampurias, die 30 Olot, Torroella de Montgri y Puigcerdá.

Festas Majors. Die 23 Sant Climent Jassebas, die 25 Llívia, die 30 Bassegoda, Borrassa y Estanyol.

—J. LLINÁS Y C.^a—BANQUERS.—*Ciudadans*, 16.—Compran ab benefici cupons d' Exterior, Cubas y altres. Compran y venen valores al comptat. Reben ordres de Bolsa. Obran comptes corrents ab interés.

—CAXA D' ESTALVIS DE GERONA.—*Ciudadans*, 16. y *Llebre*, 2.—Imposicions al 5 per 100 desde 10 pesetas.—Id. al 3'50 per 100 desde 1 pesseta.—S' admeten los dilluns, dijous y dissaptes de 9 á 1 y 'ts diumenges de 10 á 12.

Pera les devolucions los matexos dies y hores.—Se proporcionan gratis prospectes pera 'ls altres detalls.
 L' UNIO AGRICOLA, INDUSTRIAL Y COMERCIAL.—Emissió de 20.000 accions de 125 pessetes una. En les oficines de la casa de banca J. Llinás y Companyia, queda oberta durant les hores de despatx que la mateixa té establertes, la subscripció a les espressades Accions, y se proporcionan los prospectes y demés notícies que s' ecessin.

L' Assamblea de la «Lliga de Productors».

En la sala d' actes del Institut Agrícola Catalá de Sant Isidro comensaren ans de ahir, á dos quarts d' onze del mati, la série de sessions que per iniciativa de la Lliga de Productors del Principat de Catalunya han d' efectuar totas las associacions econòmicas catalanas ab l' objecte d' uniformar lo criteri de tots los productors de la regió.

A tan important acte hi assistiren representants de las següents Corporacions:

Cambra Agrícola de La Sellera, Sindicat de la Cambra agrícola de Tarrassa, Lliga de Productors de Sabadell, Centre Catalanista de Girona, Associació Agrícola de Reus, Centre Industrial de Manresa, Lliga Agrícola de Girona, Centre Industrial de Vendrell, Junta de Defensa dels interessos econòmichs de la provincia de Lleyda, Societat Económica Graciense d' amichs del País, Ateneo de Gracia, Lliga de Productors del Principat de Catalunya, Centre Industrial de Catalunya, Institut Agrícola Catalá de Sant Isidro, Societat Agrícola de Travalladors, de Puigpelat, Assamblea de Seretaris d' Ajuntament de Catalunya, Cambra Agrícola de Tortosa y sa comarca, Centre Catalá de Castelló d' Ampurias, Gremi Agrícola municipal de Sabadell, Centre Catalá de Sabadell, Institut Industrial y Cambra de Comers de Tarrassa, Alcaldía Constitucional y Lliga de Productors d' Olot, Cambra Agrícola de Tarragona.—Delegacions d' aquesta Cambra á Vilallonga, La Cenia y Vandellós, Lliga d' Agricultors de Tarragona (portan los delegats la representació de totas las societats agricolas de la proviucia); Associació de fabricants de Manlleu, Colegi del Art major de la seda de Barcelona, Blanquers y agricultors de Vich, Lliga de Productors de Vilanova y Geltrú, Associació de Propietaris rurals del Vallés, Cambra Agrícola y Centre Agrícola del Panadés, Lliga de Catalunya de Barcelona, Centre Catalanista d' Olot, Centre Catalá de Sant Pol de Mar, Centre Catalá de Barcelona, Cambra Agrícola del Vendrell, Agrupació d' Agricultors de Mataró y algunas otras delegacions y adhesions.

Després d' explicar lo Prèssident senyor Zulueta l' objecte que ab tal crida á totas las societats econòmicas se proposaba la Lliga, se procedi per tots los delegats presents á la elecció de la Mesa que havia de presidir la Assamblea, donant lo següent resultat: Prèssident, don Joseph Zulueta; Vice-prèssidents; don Ferrán de Querol, de Tarragona; don Magí Morera, de Lleyda; don Modest de Lleó, de Barcelona; Marqués de Camps, de Girona; Secretaris don Joseph Casamada, don Jaume Pons y Esquens, don Francisco X. Tobbella y don Andreu López; Secretari de la Assamblea, lo qui ho es de la Lliga, don Jaume Cussó.

Setze ponencias, compostas de tres á sis individuos cada una, tenen á son càrrech l' estudi dels diferents punts del cuestionari ja fet públich, alguns dels que se posaran á discussió y votació demá mateix, en la reunió que tindrà lloch á las tres de la tarde.

Se nomenarà una comissió especial, quina missió serà reunir y condensar tot lo que s' exposi y fer públich treballs, repartintlos entre las associacions.

SECCIÓ LITERARIA

Una missa anónima

(Acabament)

Y l' Barceloní mullat com un ànech, sacudí 'l barret en mitj de las duas renglas de desocupadas taulas, patejá ben fort pera fer escupir l' aygua á son calsat, se passá las mans per damunt las mànigas, acabá de clourer lo parayguas y sense seurer respongué aligit:
 —Tothom lo reconeix. He anat al café de Mulhouse hont ell se parlaba ab los artistas. N' he trovat dos ó tres, hem recorregut

dos ó tres tallers de pintors, mes de una dotzena, ell tornat á la Morgue y tots son de parer qu' es ell. Tots menos un; Escosura.

Diu que 'l mort te 'l nas mes correcte. Que 'l nostre amich lo tenia un xich *desdibujado*... vol dir un xich fora d' aplom.

—Què sab ell interrompé 'l Ambord, semblantl' imposible que un madrilenyo (1) s' hagués fixat mes atentament en los perfils del nas del pobre mort, que ell, lo Jaume Ambord, nascent á Reus, habitant de Tarragona y amich del negat de feya mil anys...

Hem tornat á casa (En Rosendo Valls y 'l mort vivian en la mateixa casa amoblada: Rue d' Antin 22)...

—No ha comparegut, veritat?
 —No, feu l' altre deixanse lliscar en la cadira més propera, extenuat de cansament, d' emoció continuadas, de tristesa.

—Què menjábu plegats? li preguntá 'i Geroni.
 —Entre semana raras vegadas. Ell trevallaba al altre costat de l' aygua. Jo per mor de la oficina menjaba pe 'ls voltans.

Quand podiam dinar junts anabam á un restaurant del carrer de Notre Dame des Victoires, dins la reconada... hi hem passat duas vegadas. Ningú l' ha vist fa dias...

No he dormit en tota la nit semblantme á cada punt que'l sentia pujar las escalas, las nostras cambras se tocan y si no entrabam plegats, may deixaham l' un ó l' altre de donarnos lo crit al retirarnos.

—Jo per mi, feu lo senyor Benet tornant á la seua y rescantse una mica de mostatxet que li guarnia la bondadosa boca, donantli al mateix temps una espurneta de posat militar. Escolti vosté: aquell Madrileño? lo qui troba que 'l mort té el nas tant ff, ¿que no s' ha fixat en la roba?

—No, perquè? feu en Valls donant poca inportancia á la qüestió.

—Per la levita? qué 'n tenia ell? que 'n portaba?
 —No n' hi he vist may...

—Veyeu! veyeu! ja ho deya yo?... Com recaram voleu que s' hagués anat á disfressar pera tirarse al riu... y sense armilla! ab l' humitat que fa!

—Potser tinga rahó!!!

Míri, tants com eram no 'ns hem fixat en lo vestit mes que damunt. Lo guardia 'ns ha dit que no li havian trobat cap paper ni objecte en las butxacas.

Torném á la Morgue, feu en Valls, entrarem altre vegada pel restaurant hont dinaba, vé de passada, y com ja es casi hora de dinar, si per sort-fos viu, potser l' hi trobariam.

Ells los excel-lents cors, sense menjar, sense pensar més que ab amich, eixiren los uns darrera 'ls altres de la *Cremerie*, caminant arresserats á la paret pera no arregar massa pluja, cercant visatges coneguts pera juntarlos á la comitiva...

Y jo, repantígat com un frare, assentat davant la méua tauleta acostumada, los peas aixuts, lo cor tébi, compartia ab una ideal y fineta inglesa que digustos domèstichs habian conduhit á la casa hont viviam en Valls, jo, (y ella) una suculent dotzena d' ostras.

Ella fou la causa de tot. L' inglesa, (no la dotzena d' ostras) puix feya dos dias qu' oblidant tascas ofenosas, donant esplay á la juvenesa, sense adonarnos de la pluja ni l' un ni l' altre, recorriam los contors de Paris y feya mitj hora que arrivabam de Versailles ab un apetit d' estudiant.

Ne tenian una (de ostra) ella y jo entre llengua y gargamelló quand ab interjeccions catalanas jechs ab buxacas que revelaban clarament l' estisora Reusense y 'l garbo Vilafranqués, feu irrupció en lo restaurant la colla d' amichs que 'm cercaba.

Lo primer qu' habia guayat y m' habia vist, cridá als que desalenats esperaban á l' acera. La noticia 's propagá fins á dos ó tres que s' havian arribat á la propera plassa de la *Bourse* hont hi habia punt de cotxes...

Uns y altres anaren entrant deixant en los intàrvals las vidrieras obertas, tancant á mitjas los parayguas, ruixant á tothom, no demanaba *pardon* á ningú, enviant norris als mosos que 'ls deturaban; llensántse al meu coll com si volguessen escanyarme.

—Dear, dear, ! Feya ma gentil companya, espantada.
 (Despres me digué haberse imaginat que aquells *felous* volian assassinar-me)

—Què hi ha? que passá? deya jo, mitj avergonyit del escándol.
 —Maleyda siga la téua pell, feya 'l Jaume ploricós.

—No vals tant tú com lodisgust que 'ns has donat. afegia l' altre.

—Hont rerimonl t' has ficat fá dos dias? digué per fi lo Senyor Benet mirantse á l' inglesa de cua d' ull.

—Hont has dormit? me preguntaba en Valls eternit.
 Per sort parlaban catalá y la méua convidada no l' entenia.

Me contaren lo cas: la semblansa gran, las coincidencias de las inicials, l' ausencia... y tot parlant s' entaularen com pogueren.

En habent menjat, anarem tots á la Morgue. Fins l' inglesa. Lo pobre negat encare hi era. Aclarit per la crúa llum d' una bellugadissa papallona de gas. Rehent damunt del pit l' etern rajolí de l' aixeta. Molt més blau, segons deyan, que pocas horas avans. Casi vert en certs sitis de son cos primet y abotllifat per lo continuo rajar de l' aygua qu' en l' interior de las mans, en la cintura, en los dits dels peas, li habia arrugat la pell fent semblar sas extremitats á las d' una persona molt més vella de lo que son front y polsos llisos, sa barba naixent, denotaban.

Tant se 'm semblava que fins á mi 'm paregué qu' era jo... reparant no obstant després de un bon espay de ver cobriment de cor, planyéntlo á ell planyéntme á mí, lo ben fundat de l' observació d' Escosura: lo negat no tenia 'l nas *desdibujado*... Pobri-só! tant jovenet, y fart ja de la vida habia volgut tornar al no esser.

Eternits, plorarem davant lo nus cadavre y l' guardia que ja era de alló més camarada ab mos compays, per las visitas que 'n aquells dos dias li habian fet, enterántse de que 'l mort qu' habian plorat era *viu*, s' encará ab mi mirántme fixo murmurá un energich: *c' est frappant!!*

Li preguntarem si l' altre ell no habia sigut encara reclamat, y 'ns respongué ab trista ironia qu' alli rarament se reclamaba,

No sabent com demostrar nostra-simpatia al pobre mort, que podia haver pogut ser jo, y semblaba plorar rechs de llágrimas sobre sa miseria per totas las sinuositats de son cos. per tots los pels de sa mullada testá: que 'ns inspira soptament llástimas grans sobre 'ls sers que debian estimarlo... cadahú de nosaltres se tragué diners de la buxaca depositantlos en la caixeta que per socorrer als qui devegadas entrant al depòsit nomorts del tot, per allí hi habia.

Un dels meus companys, home de certa edat, emigrant per la tersa ó quarta vegada, ex-miquelet, ex-jamancio, ex-cossos francs, un revolucionari terrible, un menja capellans, un crema, un atheo, farfullá dintre sa bossa que n' era verda, d' estam y ab anellas. S' apropá del guardia, y donántli no se quant, apleret li digué tant en francés com li fou possible:

—Sá per vu... Sá (un napoleón) pur que li feu dir *une méss*.

JOSEPH PIN Y SOLER.

TARDOR

Quant lo camp s' enfajolava y arren l' ujol reffloria y 'l rossinyol reflava en lo bosch que reverdia.

Allavors que per les prades, en los llachs, plans y turons. l' oratje duya flayrades d' escarxi, teys y timons.

Aquells jorns que l' aucellada entonava un cant festiu y 'ls remors de la boscada en tonavan cants de estiu.

Y aquelles tardes tan belles quevolant las papellonas per les florides roselles les omplían de petons.

Aquell esbart d' oranetas que volavan á l' Agost y ab aquells mils d' estrelletes brilljantes á sol post.

Fou lo temps que ab ma estimada divagant pels camps en flor una tarda á la vesprada l' hi vaig jurá mon amor.

Avny que tot se mustiga ni s' ou cap aucell cantar y les valls la Tardó abriga convertintles en fossar.

Y 's panseixen les floretes y ha fugit lo rossinyol y marxen les oranetas y es segat tot lo fajol.

Sols restan valls emboyrades, celatjes que fan tristor, clarors tristes y esblaymades y per tot tons de grogor.

Are son fora les diades d' amor, grats plahers y alegries, també han passat les vesprades d' aquells jorns plens d' armonies.

Ma estimada també es fora l' Istiu ¡qué breu n' es estat! y ara ploro d' hora en hora lo bon temps que ja ha passat.

¡Sol y trist á la vesprada recordant mont bell amor trovanme ausent de m' aymada plora y suspira mon cor.

CARLES URIAS D' AURIA.

Olot Novembre de 1895.

SECCIO D' ANUNCIS

SECCIO RELIGIOSA

SANTS DE LA SETMANA.

Dissapte, 23.—S. Climent p. mr. y sta. Lucrecia.
Diumenge, 24.—S. Joan de la Creu fr. y sta. Flora vg. mr.
Dilluns, 25.—S. Mercuri soldat mr. y sta. Catarina vg. mr.
Dimars, 26.—Los Desposoris de N. S. y s. Conrat b,
Dimecres, 27.—Sts' Facundo y Primitiu, mrs.
Dijous, 28.—S. Gregori III p. y cf. y s. Rufo y sa familia,
Divendres, 29.—S. Sadurní b. mr. y s. Filomeno mrs.

QUARANTA HORES.

Avuy se troban en la iglesia de las Bernardas.
Demá comensarán en la Iglesia de las Siervas S. Joseph.

SECCIO COMERCIAL.

Mercat de Gerona del día 16 d' Novembre

Especies.	Mesures.	Pesetes
Blat.	QUARTERA DE 80 LITRES.	12'50
Mestay.	»	10'
ordi.	»	6'50
Segol.	»	10'
Civada.	»	6
Besses.	»	9'00
Mill.	»	10'
Panis.	»	10'
Blat de moro	»	10'00
Llobins.	»	7'50
Fabas.	»	10'00
Fabó.	»	11'
Fassols.	»	23'
Monjetes.	»	21
Ous.	Dotzena.	1'40

Establiment tipogràfic de Manel Llach.
Ferreria Vella.—3 Gerona.

MAXIM FERNANDEZ

PERRUQUER DE S. M.

Aygua Minóxima vegetal pera tenyir lo cabell. No te rival en lo mon, perquè á més de sos efectes marevellosos, no taca ni perjudica la pell en lo més mínim.
Aquest assombrós y sorpront específich, se ven en dita perruqueria.

24, RAMBLA DE LA LLIBERTAT 24,
GERONA.

Grans rebaxes al engrós.
També 's troba de venda en dit establiment la

TINTURA ABISINIA INSTANTANEA

IMPRESA Y ENQUADERNACIO

DE

MANEL LLACH

FERRERIA VELLA, 5.—GERONA

Impressió de tota mena de treballs tipogràfichs; sobres, papers comercials, factures, esqueles y tot lo referent á la Impremta.

Sobres comercials de color á

5 PSESSES LO MIL

Ferreria Vella 5.—GERONA

EDICIO DE PROPAGANDA DEL COMPENDI DE LA

DOCTRINA CATALANISTA

PREMIAT EN LO CONCURS REGIONALISTA

del "CENTRE CATALANISTA, de Sabadell

Aprobat per la Junta Permanent de la Unió Catalanista

Tirada 100.000 exemplars

Forma un opúscul de 32 plánes en octau, d' esmerada impresió sobre paper satinat y ab cubierta de color.

PREU: 15 céntims.

Les demandes al engrós al Secretari del «Centre Catalán» de Sabadell.

OBRA NOVA

DELIBERACIONES

DE LA

Primera Assamblea General de Delegats

DE LA

Unió Catalanista

CELEBRADA EN MANRESA EN LO MES DE MARÇ 1892

Aquesta obra, que conté la llista de Delegats de la Assamblea, discursos que en ella s' hi pronunciaren y llegiren, y las bases definitivament aprobadas pera la Constitució regionalista, catalana, se ven al preu de DOS PESETAS en la llibreria de Don Joseph Franquet, carrer de l' Argenteria, Gerona.

JOAN GRIVÉ

Progrés (carrer Nou) 10, Gerona

Aparatos d' il-luminació per gas y petroli.
Serveys complerts de cuyna. Cerería. Instalacions de para-llamps, campanetas eléctricas y teléfonos á preus limitadíssims.

MEDICAMENTS ACREDITATS

RECOMENATS PER LA CIENCIA MÉDICA

Xarop d' Hipofosfats GIMBERNAT

Lo mellor dels tónichs reconstituyens coneguts, desperta la gana, cura l' anémia, clorosis (colors tristos), malalties medulars, histerisme, insomni; d' efectes sorprenents en les convalecencias: **Ampolla 10 rals.**

Vi restaurador GIMBERNAT

Probes repetides fetes per distingits facultatius han demostrat qu' era lo «Restaurador» per excelencia, pera combatre l' escrofulisme (tumors frets) raquitisme, caries dels ossos, linfatisme, tisis, debilitats hereditaries ó adquirides, vellesa prematura y totes les malalties quina causa sia la debilitat ó falta de nutrició.

Te un gust agradable, de manera que en comptes de repugnar al malalt, aquest lo pren ab gust. **Ampolla 12 rals.**

Vi de nou de kola GIMBERNAT

Considerat com aliment poderós d' economia, regulador del cor, estimulador de les funcions digestives y despertador de tot organisme empobrit: **Preu 8 rals.**

SE VEN AL ENGRÓS

Farmacia del autor **Conde del Asalto, 14.—BARCELONA**
Al detall en totes les farmacies.

BANCH VITALICI DE CATALUNYA

Companya general de segurs sobre la vida establerta á Barcelona

CAPITAL SOCIAL

10.000.000 DE PESSETES

Capitals suscrits fins al 31 Deembre 1893 87,949,791'98 ptes.
Actiu en idem. 15,337,928'87 »
Sinistres pagats fins á idem. 32,82,316'69 »
Reserves ó fondos de segur á idem. 4,178,675'62 »

Les principals classes de segur son:

Vida entera.—Capital pagador á la mort del assegurat, á la seva dona, fills ó qualsevol altre persona designada anteriorment.

Mixto.—Capital pagador al assegurat si viu lo die fixat; ó, immediatament d' ocórrer la seva mort, á la persona designada per ell mateix.

Terme fixo.—Capital pagador en lo die fixat sia al assegurat ó als seus hereus. En cas de mort del assegurat s' acaba lo pago de les primes.

Aquestos segurs **50** per **100** dels beneficis de la Companya.

SEGURS DE CAPITAL APLASSAT

Segurs temporals.—Segurs de sobrevivencia

SEGURS MIXTOS A CAPITAL DOBLAT

Rentes Vitalicies.

Delegat General á n' aquesta provincia:

Joseph Coderch y Bacó, advocat.—GERONA.

SUCURSAL JUNCOSA

Plassa de la Constitució, número 13
GERONA.

Casa especial en xocolates, cafés, sucres y thés.

NARCÍS GRAU

PERRUQUER

Ofereix los seus serveys al públich. Especialitat en perruques y postissos.

RAMBLA DE LA LLIBERTAT 13, PRINCIPAL

ESTABLIMENT

DE

Don Francisco Sabater

SOMBRERERIA

S' han rebut las últimas novetats pera la próxima temporada; los prens sumament económicos.

CAMISERIA.—SASTRERIA PER NOYS

Especialidad en trajés pera col-legials

3, Rambla d' Alvarez, 3.

CENTRE DE VACUNACIO

Progrés (Carrer Nou) 23, Barberia.—GERONA

Se vacuna y revacuna directament de la vaca. També se ven linfa á 8 rals tubo y á 6 rals als metjes y pulpa á 10 rals cristall.

Se envian franchs de ports, dirigintse al Director D. Camilo Fontbernat.

LA PREVISION

Primera Companya Espanyola dedicada exclusivament á
SEGURS SOBRE LA VIDA AB PRIMA FIXA

Dormitori de Sant Francesch, 8, principal.—BARCELONA.

Agent á Gerona—BEATAS, 2

D. Narcís Boada y Guytó

FILL DE FRANCISCO VILARDELL Y COMP. SALT

Molí Fariner

Sistemas AUSTRO-HUNGAR y de MOLAS

Tant per l' un com per l' altre sistema se fan las moltas á preus sumament modichs.

SABATERIA

DE

JOSEPH M. VENTÓS

Calsat pera senyors, senyoras y nens.
Especialitat pera 'l que s' encarregui expressament.

ESTABLIMENT Y TALLER

DE

PAU CASSÁ

PINTOR Y EMPAPERADOR

Magnífichs mostruaris de papers pera decorar habitacions desde 25 céntims á 30 pesetes la pesa.

Cromos, motlures, transparents y cuadros

Novetat, bon gust y economia.

Gerona.—Baxada del Pont de pedra, 14

LO GERONÉS

SETMANARI PORTA-VEU

del «Centre Catalanista de Gerona y sa Comarca»

Redaccio y Administració: Sabateria Vella, núm. 2,-1.º

PREUS DE SUSCRIPCIO:

Gerona.	1	peseta	trimestre
Fora.	1'25	id.	id.
Estranger.	1'50	id.	id.

Un numero sol, 10 céntims